

SELVITYSPYYNTÖ (LSSAVI/15071/2021) / SELVITYS

35/11.02.06/2020

Tekla § 117 *Valmistelijat*
rakennustarkastaja Jyri Harju, puh. 040 848 8243 tai jyri.harju@perho.com
talous- ja hallintojohtaja Terhi Kultalahti, puh. 040 183 3165 tai terhi.kultalahti@perho.com

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on lähettänyt selvityspyynnön (LSSAVI/15071/2021).

██████████ kantelee 31.8.2021 päivätyllä kirjeellään Perhon kunnan teknisen toimen ja teknisen johtajan menettelystä kissojen loukuttamista koskevassa asiassa. Eduskunnan oikeusasiamies on 27.9.2021 päivätyllä kirjeellä siirtänyt kantelun käsittelyn Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle. Kantelun mukaan kissoja on loukuttettu vuoden 2021 aikana ja ne on toimitettu eläinsuojelulain 15 §:n vastaisesti suoraan lopetettavaksi.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Perhon kunnan teknisiä palveluita antamaan oman selvityksensä kantelun johdosta. Asiassa tulee lisäksi hankkia asian johdosta tarvittavat selvitykset asian käsittelyyn osallistuneilta henkilöiltä.

Tekninen toimi on pyytänyt 29.10.2021 sähköpostilla selvitykset tekniseltä johtajalta, ympäristöterveyden huolloilta ja rankkurilta.

Selvityspyyntö ja kantelu oheismateriaaleissa. Ympäristöterveydenhuollon ja teknisen johtajan antamat selvitykset liitteenä.

Lisätietoja asiasta/päätöksestä antaa rakennustarkastaja Jyri Harju, puh. 040 848 8243 tai jyri.harju@perho.com.

Rakennustarkastajan ehdotus:

Lautakunta antaa seuraavan lausunnon Aluehallintoviraston selvityspyyntöön (LSSAVI/15071/2021):

Perhon kunta omistaa Hiekanmäen alueella rivitalokiinteistön, joka on vuokratyössä. Alueen kissaongelmasta on tullut vuokralaisilta ilmoituksia vuodesta 2016 lähtien. Jaakonkujan rivitalosta Hiekanmäen alueelta on tullut ensimmäisen kerran ilmoitus puhelimitse syyskuussa 2016 kissojen aiheuttamasta häiriöstä alueella. Perhon kunnan vuokratoimikunta on käsitellyt asiaa lokakuussa 2016 ja elokuussa 2017 on tullut uusi ilmoitus kissojen aiheuttamasta häiriöstä ja kohtuuttomasta kissamäärästä. Lokakuussa 2018 on jälleen vastaanotettu ilmoitus kissojen aiheuttamasta häiriöstä. Ilmoituksessa on tuotu esille kissojen jätökset pihapiirissä sekä kissojen suuri lukumäärä on mainittu myös. Ilmoituksen mukaan kissat ovat kulkeneet vapaana rivitalon pihapiirissä ja häirinneet asukkaita. Perhon kunta on kiinteistönomistajana vienyt asiaa eteenpäin huomautusten ja tiedottamisen kautta. Alueella tuolloin olleet kissat olivat olleet alunperin lemmikkikissana, mutta leikkaamattomia ja vapaana kulkevia, ja alkoivat villiintyä ja lisääntyessään muodostaa villikissapopulaation.

Tammikuun alussa 2021 tekninen toimi on loukuttanut kissoja, ja loukutusta on jatkettu

kevään ajan, alkaen viikolla 9. Tästä on tiedotettu Perhon kunnan tiedotelehdessä Perholaisessa 2/2021 ja lemmikkikissojen omistajia on pyydetty merkitsemään lemmikkikissat kaulapannalla. Tekninen lautakunta on keskustellut villikissaongelmasta kokouksessaan 22.6.2021. Teknisen lautakunnan saamien tietojen mukaan villikissaongelma oli pahenemassa talven ja kevään loukutuksista huolimatta, koska kaikkia ei oltu saatu kiinni ja oli syntynyt uusia pentuja. Lautakunta on tuolloin päättänyt velvoittaa teknistä toimea jatkamaan loukutusta, sekä ohjeistamaan alueen kiinteistön asukkaita ottamaan villikissoja kiinni ja ilmoittamaan kiinniotetuista kissoista ensisijaisesti eläinlääkärille, jos eläinlääkäri ei ole tavoitettavissa tai on estynyt, ilmoittamaan kiinteistöpäivystäjälle. Loukutuksesta ja ohjeistuksesta on tiedotettu kuntatiedote Perholaisessa ja kiinteistön asukkaille kirjeellä. Uudelleen loukutuksesta on tiedotettu kesällä Perholaisessa 6/2021 ja pyydetty merkitsemään lemmikkissat kaulapannalla. Tämän jälkeen asiasta on tiedotettu Perholaisen julkaisuissa 7/2021 ja 9/2021.

Teknisen lautakunnan puheenjohtaja on teknisen lautakunnan kokouksessa 9.8.2021 § 85:ssa kohdassa "muut mahdolliset asiat" muistuttanut Hiekanmäen kissaongelmasta. Loukutuksesta on tiedotettu kokousta edeltäneellä viikolla ilmestyneessä Perholaisessa ja keskustelussa tuli esille, että loukutusta jatketaan kokousviikolla. Lautakunta on käsitellyt kokouksessaan 7.9.2021 § 94:ssä, kohdassa "muut mahdolliset asiat", Hiekanmäen villikissaongelmaa. Aloitettu loukutus on toiminut, mutta edelleen alueella on havaittu liikkuvan villikissoja. Lautakunta huomioi, että valitettavasti loukkuun on joutunut ja lopetettu pannaton lemmikkikissa. Lautakunta päätti kyseisessä pykälässä, että loukutusta jatketaan ja kissojen omistajia muistutetaan merkitsemään irti olevat kissat pannalla.

Kokouksessa 19.10.2021 § 115:ssa tekniselle lautakunnalle on saatettu tiedoksi Hiekanmäen kissojen loukutus/ Alajärven Tassutiimi ry. Lautakunta on merkinnyt asian tiedoksi saatetuksi. Loukutusta on ryhdytty tekemään yhteistyössä Alajärven ja muun Järvisseudun alueella toimivan eläinsuojeluyhdistyksen eli Alajärven Tassutiimi Ry:n kanssa.

Kuka tai mikä taho on tehnyt määräyksen kissojen loukuttamisesta?

Perhon kunta on kiinteistönomistajana toiminut asiassa. Vuonna 2016-2018 vuokratoimikunta on käsitellyt asuinkäytössä olleiden vuokrakiinteistöjen asioita. Perhon hallintosäännön mukaan tekninen lautakunta vastaa keskistetysti kunnan kiinteistöhuollosta (mukaan lukien kunnan kokonaan omistamien taloyhtiöiden vuokra-asunnot), sekä vastaa kunnan omistamien ja kunnan hallinnassa olevien tilojen kunnossapidosta ja niiden tarkoituksenmukaisesta käytöstä, ellei vuokrasopimuksessa muuta mainita. Tällä perusteella tekninen lautakunta on ohjeistanut ja päättänyt kuinka villikissoihin liittyvän asian kanssa toimitaan.

Ensimmäisen kerran villiintyneitä kissoja loukutettiin vuonna 2019 omistajan avustuksella (yhteensä 21 kissaa) ja nämä kissat lopetettiin eläinlääkärin toimesta. Eläinlääkäri ilmoitti Perhon kunnalle, että kaikkia villiintyneitä kissoja ei saatu kissojen omistajan kanssa kiinni. Arviolta 2-4 kissaa, joita ei saatu kiinni, jäivät vielä luontoon. Nämä kissat lisääntyivät kesällä 2020 luoden villikissapopulaation, joka oli ennen loukutuksen aloitusta arviolta 20-30 yksilöä, ja ne majailivat kunnan omistamien rivitalojen terassien alla sekä muissa suojissa hankkien ravintonsa pääosin luonnosta ja ulosjätetyistä ruuantähteistä.

Määräyksen tehneen toimivallan peruste

Teknisen lautakunnan toimivalta asiassa perustuu Perhon kunnan hallintosääntöön.

Hallintosäännön 29 § määrää teknisen lautakunnan toimivallasta ja 29 §:n 10. ja 11. kohdat määräävät kunnan kiinteistöhuollosta sekä kunnan omistamien ja kunnan hallinnassa olevien tilojen kunnossapidosta.

Villiintyneisiin kissoihin liittyviä säännöksiä on useassa laissa, muun muassa eläinsuojelulaissa (247/1996), metsästyslaissa (615/1993) ja terveydensuojelulaissa (763/1994). Eläinsuojelulain 5 §:n mukaan hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää hoidotta tai hylätä. Metsästyslain 85 §:ssä on kielletty kotieläimeksi otetun kissan heitteillejätö ja hylkääminen.

Eläinsuojelulain 15 §:n mukaan kunnan tehtävänä on huolehtia alueellaan irrallaan tavattujen ja talteenotettujen koirien ja kissojen sekä muiden vastaavien pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten tilapäisen hoidon järjestämisestä. Talteenotettua eläintä on säilytettävä vähintään 15 päivän ajan, minkä jälkeen kunnalla on oikeus myydä, muutoin luovuttaa tai lopettaa eläin. Hallituksen esityksen eläinsuojelulaiksi (HE 36/1995) 15 §:ää koskeissa yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan eläinten säilytysajasta seuraavasti: "Ehdotuksen mukainen säilytysaika olisi vähimmäisaika, jonka tulisi täytyä ennen kuin säännöksessä tarkoitettuihin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä. Kiinniotettuihin villiintyneisiin kissoihin voitaisiin kuitenkin soveltaa mitä metsästyslaissa on säädetty".

Metsästyslakia sovelletaan lain 1 §:n mukaan metsästyksen lisäksi muun muassa rauhoittamattomien eläinten pyydystämiseen ja tappamiseen. Lain 5 §:ssä luetellaan riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet. Pykälän 3 momentin mukaan villiintyneeseen kissaan sovelletaan, mitä rauhoittamattomista eläimistä säädetään. Rauhoittamattoman eläimen pyydystämisestä ja tappamisesta säädetään tarkemmin lain 7 luvussa. Kyseisen luvun 48 §:ssä alueen omistajalla tai haltijalla on oikeus pyydystää tai tappaa alueellaan oleva rauhoittamaton eläin.

Terveydensuojelulain 31 §:ssä säädetään terveyshaittaa aiheuttavien vahinkoeläinten hävittämisestä. Ruokavirasto määrittelee, että muun muassa villikissat katsotaan vahinkoeläimiksi. Liiallisessa määrin lisääntyessään vahinkoeläimet voivat aiheuttaa eri syistä terveyshaittoja. Eläimissä lisääntyvät taudinaiheuttajat voivat tarttua ihmiseen ja aiheuttaa tauteja. Vahinkoeläimet voivat sisätiloihin pesiytyessään lisätä tilojen yleistä epähygieenisyyttä.

Menettelytapa kissojen loukuttamisessa ja lopetettavaksi toimittamisessa

Perhon kuntaa pyydetään selvityspyynnössä selvittämään, että onko kissat lopetettu välittömästi vai onko kissoja säilytetty eläinsuojelulain 15 §:n mukaisesti. Mikäli arvioinnin jälkeen kissa todetaan villiintyneeksi, metsästyslain edellä todettujen säännösten ja eläinsuojelulain 15 §:n perustelujen perusteella kunnalla ei ole velvollisuutta säilyttää eläintä viittätoista vuorokautta, vaan kissa voidaan lopettaa välittömästi. Eläinsuojelulain 15 §:n lähtökohtana on siis tilapäisesti poissa omistajansa hallinnasta olevien eläinten hoidon järjestäminen.

Vuonna 2019 villiintyneitä kissoja otettiin kiinni omistajan ja eläinlääkärin toimesta 21 yksilöä ja ne eläinlääkäri lopetti eläinsuojelulain 32 §:n yleisten vaatimusten mukaisesti. Vuonna 2020-2021 loukkuun jääneet kissat on ohjeistettu ensisijaisesti toimittamaan eläinlääkärille loukussa tarkastettavaksi ja tarvittaessa lopetettavaksi. Mikäli kissa on ollut merkitty (siru, panta, tms. tavalla) on ohjeistettu kissa toimitettavaksi Toholammilla sijaitsevaan löytöeläinten vastaanottoon. Villiintyneet kissat on eläinlääkäri lopettanut eläinsuojelulain 32 §:n yleisten vaatimusten mukaisesti. Mikäli eläinlääkäri ei ole ollut tavoitettavissa on kissa voitu tarkistaa kiinteistötiin toimesta ja lopettaa

eläinsuojelulain (247/1996) 32 §:n ja eläinsuojeluasetuksen (396/1996) 30 §:n mukaisesti.

Vuonna 2020 tekninen toimi selvitti villikissojen loukutusmahdollisuutta löytöeläinten vastaanotosta Toholammilta. Selvitettiin myös onko heillä mahdollisuus ottaa pyydystetyt kissat säilytykseen 15 päivän ajaksi. "Rankkuri" totesi, että he voivat tulla loukuttamaan, mutta jos kissa todetaan villikissaksi se lopetetaan heti paikan päällä. Lemmikkikissat viedään heille säilytykseen. "Rankkurin" ohjeistuksen mukaisesti päätettiin hoitaa loukutus omana työnä. Ohjeistuksen mukaisesti kissojen omistajia pyydettiin merkitsemään lemmikkikissat pannalla. Heidän mukaan näin on toimittu muuallakin villikissojen suhteen. Loukutusasiaa selvitettiin löytöeläinten vastaanotosta puhelimitse.

Villikissan erottaminen lemmikkikissasta

Eläinsuojelulaissa ja metsästyslaissa ei ole tarkemmin määritelty, milloin kissaa voidaan pitää villiintyneenä. Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on hallituksen esityksestä metsästyslaiksi antamassaan mietinnössä (MmVM 7/1993 vp) todennut, että villiintynyt kissa voidaan tunnistaa muun muassa ulkoisten tuntomerkkien, käyttäytymisen ja elinpiirin perusteella. Valiokunta on katsonut, että villiintyneenä on pidettävä kissaa, joka hankkii ravintonsa luonnosta oman pihapiirinsä ulkopuolelta.

Tapauskohtaisesti tulee kuitenkin huolellisesti arvioida, onko kyseinen yksilö omistajaltaan karannut lemmikki vai luonnossa itsenäisesti elävä villiintynyt kissa. Arvioitaessa kissaa tulee tapauskohtaisesti huomioida sen ulkoiset tuntomerkit, käyttäytyminen ja elinpiiri.

Loukuttajia on ohjeistettu tunnistamisen osalta niin, että tunnistamisessa arvioidaan kissan ulkoisia tuntomerkkejä ja päätellään niiden perusteella yleiskunto (talvella näлкиintyneen näköinen), hoitamattoman näköinen (takkuinen turkki, leikkaamattomat kynnet), merkinnän puuttuminen (ei pantaa, sirua tms merkintää), aggressiivinenkäytös ja elinpiiriä on arvioitu sijoittamalla loukut kunnan omistamalle kiinteistölle rivitalojen pihapiiriin läheisyyteen. Alueen asukkaita on tiedotettu aktiivisesti loukutuksesta, jotta tunnistaminen olisi helpompaa.

Kuntalaisille on tiedotettu kissaongelmasta ja toimenpiteistä ensin Hiekanmäen alueella postilaatikkoihin jaetuilla tiedotteilla 26.2.2019, 24.10.2019 ja 7.12.2020. Tämän jälkeen tiedottamista laajennettiin koko kuntaan kuntatiedotteessa olevalla ilmoituksella jotka jaettiin vuonna 2021 kaikkiin talouksiin viikolla 8, viikolla 31, viikolla 36 ja viikolla 44. Lisäksi asia on ollut laajasti esillä mediassa, mm. paikallislehdessä, maakuntalehdessä sekä Ylen uutisoinnissa.

Menettelytapa lemmikkikissojen osalta

Eläinsuojelulain 15 §:n lähtökohtana on tilapäisesti poissa omistajansa hallinnasta olevien eläinten hoidon järjestäminen. Perhon kunnan antaman ohjeen mukaan lemmikkikissoiksi tunnistetut kissat tulee toimittaa Toholammin löytöeläinten vastaanottoon.

Yksi tapaus on sattunut, jossa Hiekanmäen alueella asuvan kuntalaisen kissa oli merkitsemättömänä päästetty irti järjestyslain 612/2003 §14 vastaisesti ja kyseinen kissa oli joutunut loukkuun oltuaan irti noin vuorokauden. Kyseinen kissa oli käyttäytynyt hyvin aggressiivisesti ja ollut hoitamattoman näköinen. Kissa toimitettiin loukussa eläinlääkärille tarkastettavaksi ja tarkastuksen jälkeen oli lopettu villikissana, koska kissalla ei ollut merkintöjä ja ulkoisesti vaikutti villikissalta.

Loukutusten tavoitteena on ollut saada villikissapopulaatio hallintaan ja täten saada poistettua niiden asukkaille aiheuttamat häiriöt ja mahdolliset terveyshaitat, joita mm. kissojen ulosteet hiekkalaatikoilla ja portailla saattavat aiheuttaa. Villikissat ovat aiheuttaneet alueen asukkaille suurta viihtyisyyshaittaa mistä on ollut laajasti keskustelua myös somessa. Tällä on ollut vaikutusta myös asuntohakemusten määrään ja osa Jaakonkujan rivitalojen asukkaista on myös halunnut muuttaa pois villikissaongelman takia.

Liitteet:

- selvitys Andreás Smeds, terveysvalvonnan johtaja Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto
- selvitys Alpo Anisimaa, tekninen johtaja Perhon kunta

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin, että tekninen johtaja Alpo Anisimaa poistui esteellisenä asian käsittelyn ajaksi esteellisyytensä osallisuusjääviyden vuoksi. Esittelijänä ja pöytäkirjanpitäjänä toimi rakennustarkastaja Jyri Harju.
